

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за січень 2016 року)

22 січня в Україні в сімнадцяте на державному рівні відзначено *День Соборності України*. У Києві, зокрема, в Національній філармонії України, відбувся концерт, на якому пролунав новий твір композитора зі Львова Б. Фроляк симфонія-реквієм «Праведная душа», написана під час Революції Гідності для мішаного хору, солістів і симфонічного оркестру на вірші Т. Шевченка. Концерт відбувся за участі Національної заслуженої академічної капели України «Думка», Національного симфонічного оркестру України та солістів О. Нагорної, Н. Половинки і С. Бадрака. В Національній опері України представлено одну з наймасштабніших постановок останніх років – оперу Г. Майбороди «Ярослав Мудрий». Головні партії в ній виконали солісти С. Магера, В. Ченська, Л. Гревцова, П. Приймак, В. Дитюк, А. Швачка та інші. А на сцені Київського експериментального театру «Золоті ворота» за підтримки Мінкультури презентовано виставу «Слава героям!» за п'єсою П. Ар'є – спільний соціально-мистецький проект театру «Золоті ворота» та Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру ім. І. Франка. Виставу представляла акторка І. Вітовська, яка є однією з ініціаторів проекту та його продюсером. Низку заходів підготовлено бібліотеками. Зокрема, в Національній парламентській бібліотеці України розгорнуто виставку видань, що висвітлюють сторінки української історії, національно-визвольних процесів початку ХХ століття, розповідають про відомих громадських, політичних і військових діячів; в Національній історичній бібліотеці України відкрито експозицію «Соборність України» тощо.

В областях України з нагоди свята було організовано: урочистості – у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької, в Одеському національному академічному театрі опери та балету, у концертній залі «Плеяда» Вінницької обласної філармонії; виставку живопису та скульптури українських художників «Україна – єдина країна!» – в Чернігівському обласному художньому музеї ім. Г. Галагана; патріотичний форум «Нам берегти тебе, соборну і єдину» – у Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей імені Т. Г. Шевченка; патріотичну годину «День, вкарбований в живу пам'ять нації» – у Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка; історичні читання «Національно-визвольна боротьба за незалежність і територіальну цілісність України» – в Одеській універсальній науковій бібліотеці ім. М. Грушевського; книжково-ілюстративну виставку «Єдність як запорука сили» і засідання круглого столу «Акт Злуки: уроки минулого і завдання сьогодення» – у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. А. Тімірязєва; історичну годину та виставку «Соборність України: від української революції 1917–1921 рр. до Революції Гідності 2014 р.» – у Волинському краєзнавчому музеї; книжкову експозицію – у фойє Волинського обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка тощо.

Указом Президента України з нагоди Дня Соборності України та за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, справу консолідації українського суспільства, багаторічну сумлінну працю відзначено орденом Свободи: поета, перекладача і літературного критика Д. Павличка, музиканта, вокаліста, лідера гурту «Океан Ельзи» С. Вакарчука; надано почесні звання «Народний артист України»: С. Боклану – акторові Київського академічного Молодого театру, О. Горбунову – акторові театру і кіно, м. Київ; «Заслужений артист України»: О. Любченку – артисту, провідному майстру сцени Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені М. В. Гоголя; «Заслужений художник України»: М. Анісімову – художнику-монументалісту.

29 січня рядом заходів *вшановано пам'ять героїв Крут*. У Києві відбулися вечори пам'яті у столичному Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» та Київському міському будинку вчителя. А на території Меморіального комплексу «Пам'яті Героїв Крут», що в с. Пам'ятне Борзнянського району Чернігівської області пройшов мітинг-реквієм. Також до проведення низки пам'ятних заходів долучилися бібліотеки: Національною парламентською протягом 2016 року передбачено створити постійно діючу виставку

«Патріотичне виховання молоді», один із розділів якої буде присвячено учасникам історичної битви «Крути – символ національної честі»; у Національній історичній організовано книжкові виставки «День пам'яті Героїв Крут» та «Дзвони болю і тривоги»; у Державній для юнацтва – виставки «Через Крути до майбутнього», «Волі народної дзвін», «Пам'яті героїв Крут. Маленька станція Великої України» тощо.

27 січня, до *Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту*, в Київському Будинку актора відбувся меморіальний вечір «Шість мільйонів сердець», організований Єврейським форумом України за підтримки Посольства Держави Ізраїль в Україні, Асамблеєю національностей України та Ізраїльським культурним центром. Участь в заході взяли державні діячі України, представники посольств іноземних держав, колишні в'язні гетто і концтаборів. Пам'яті дітей, страчених у Бабиному Яру було присвячено виставку «Розстріляне дитинство: в серці страх, в серці біль, в серці розпач...» в Національному музеї літератури України. Також проведено: акцію «Шість мільйонів сердець» – у Миколаївському товаристві єврейської культури; тематичний вечір «Пам'ять жива» – у Волинському краєзнавчому музеї тощо.

Низку заходів було проведено *на підтримку АТО*. Так, Національний музей історії України у Другій світовій війні підготував виставку «Аеропорт... Пекельна смуга» про героїчну оборону українськими бійцями Донецького аеропорту ім. С. Прокоф'єва, що тривала 242 доби. У вітринах, зроблених з ящиків для боєприпасів, було виставлено особисті речі героїв, а стіни зали оформлено світлинами, які надав С. Лойко – автор книжки «Аеропорт», яка вже стала бестселером. Також на виставці експонувалися фото героїв, документи, особисті листи. Загалом – понад 400 експонатів.

15 січня у рамках благодійного проекту «На цій землі нас не здолать!» у Національному музеї літератури України відбулася зустріч із захисниками України на виставці творчих робіт воїнів АТО «Ні, наші музи не мовчать!». Для експонування на неї більше як двох сотень світлин, художніх та інших робіт надали близько 30 авторів.

Свято дідуха відбулося у столичному Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара». Тут зібралися народні майстри, волонтери та активісти громадських організацій – «Соловецького братства» й Київського товариства політв'язнів і репресованих, активісти Міжнародного об'єднання «Соловецьке Братство». Учасники дійства виготовили на подарунок бійцям понад два десятки дідухів.

15 та 16 січня у Львові, у Національному академічному українському драматичному театрі ім. М. Заньковецької, відбулися благодійні різдвяні концерти «Бог ся рождає», отримані кошти від яких підуть на лікування поранених військових 80-ї окремої аеромобільної бригади. Учасники концерту – вокальний октет «Орфей», гурт GALICIA FOLK BAND, хорова капела «Баян», скрипалька Н. Кульчицька, гуцульський мультиінструменталіст І. Мацелюх, колядницький гурт з Криворівні, вокально-хореографічний ансамбль «Веселі черевички».

14 січня у Львові концерт «Світло» дала українська співачка американського походження Б. Блессінг. Концерт був частково благодійним, завдяки діаспорі в Америці та Данії 70 квитків отримали бійці, сім'ї загиблих, а також люди з особливими потребами.

У Волинському обласному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка відбувся благодійний концерт «Коляда з Тетяною Ціхоцькою». Співорганізаторами заходу виступили координатори та волонтери проекту «Меценати для солдата». Кілька десятків квитків на концерт викупили для сімей, в яких у зоні АТО загинули, поранені чи перебувають у полоні рідні.

Перед бійцями 90-го аеромобільного батальйону виступила колишня киянка, скрипалька М. Бондас, яка живе в Німеччині, а разом з нею артист Національної опери України Р. Борковський.

Вже вдруге на Донбасі виступав перед воїнами АТО та пораненими в госпіталях «Фронтвий вертеп» Івано-Франківської греко-католицької духовної семінарії імені священномученика Йосафата.

Міста Донецької області – Слов'янськ, Краматорськ, Дружківку, Райгородок, Святогірськ та Маріуполь – відвідав із концертами колектив Народного дому «Джерело Розточчя» Жовківського району Львівщини.

Презентація фотовиставки А. Котлярчук «Добровольці», на якій експонувалися 24 фотографії бійців роти, яка входила до Маріупольського військового гарнізону у секторі «М» АТО, відбулася 20 січня у Рівненському обласному краєзнавчому музеї.

12 січня Миколаївський обласний художній музей ім. В. Верещагіна організував пересувну одноденну виставку «Рідне моє місто» у Миколаївському військовому госпіталі.

У Дніпропетровську розгорнуто виставку картин, які намалювали поранені бійці АТО. Свої роботи вони створювали за допомогою художників-волонтерів прямо на лікарняних ліжках. Понад три десятки картин склали експозицію в будинку Спілки архітекторів.

У Полтаві на Водохреще відбувся благодійний ярмарок, який за традицією влаштували активісти волонтерської організації обласного центру – Полтавського батальйону небайдужих. На ярмарку можна було придбати картини місцевих художників, сувеніри, прикраси з патріотичною символікою тощо.

Книги із серії «Бібліотека українського воїна» передали волонтери ГО «Громадянський корпус» українським військовим, що дислокуються поблизу Лисичанська на Луганщині. Збірки есеїв Ю. Мушкетика «Вірую в правду», віршів Д. Павличка «Пам'ять» та анекдотів «Зброєю сміху» вийшли за підтримки Державного комітету телебачення і радіомовлення в рамках бюджетної програми «Українська книга». Окрім того, по два примірники цих книг волонтери передали до центральної міської бібліотеки і міського краєзнавчого музею Лисичанська.

Численні заходи було проведено з нагоди *новорічно-різдвяних свят*. Серед них – фестивалі та концертні програми за участі як професійних, так і аматорських колективів. Зокрема, в Києві це – Фестиваль «Казки Старого Подолу», під час якого проходили концерти українських гуртів і виконавців, спеціальна джазова програма, яку підготував фестиваль «Джаз Коктебель» та ярмарок хенд-мейду; V Всеукраїнський фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяний передзвін» в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. У регіонах України широкий резонанс мали I Міжнародний різдвяний фестиваль, який зібрав колективи з України та Польщі, – у Львові; Фестиваль «Різдво в Луцьку», на якому свою майстерність демонстрували самодіяльні творчі колективи з Волинської, Рівненської, Житомирської, Дніпропетровської та інших областей; VII Фестиваль «Коляда на Майзлях», учасниками якого були аматорські та професійні хорові колективи дорослих і дітей, солісти-вокалісти, ансамблі, фольклорні гурти та вертепи з різних куточків Прикарпаття, а також гості з Києва, Хмельницької, Тернопільської та Львівської областей – в Івано-Франківську та інші.

МУЗИКА

30 січня в Домі освіти та культури «Майстер Клас» відбувся заключний концерт фестивалю музики В. Сильвестрова, який стартував ще у жовтні минулого року. Твори В. Сильвестрова виконували Національний ансамбль солістів «Київська камерата» та солісти І. Галатенко (сопрано) і Д. Таванець (фортепіано). Проведенню фестивалю послужило видання творчого доробку композитора «Багателі» на п'яти дисках, що є продовженням поширення творчого доробку В. Сильвестрова, яке здійснює видавництво Києво-Могилянської академії «Дух і літера».

Ювілейні вечори

20 січня у Національній філармонії України відбувся святковий концерт до 110-річчя від дня народження українського диригента Н. Рахліна. Програму підготував колектив Національного симфонічного оркестру України, який у 1937–1941 та 1946–1962 роках очолював Н. Рахлін. Художній керівник і головний диригент оркестру В. Сіренко разом із музикантами та солістом М. Комоньком виконали знакові у творчій долі Н. Рахліна Перший концерт Д. Шостаковича для скрипки з оркестром і симфонію «Манфред» П. Чайковського.

50-річний ювілей зустрів у колі колег і шанувальників, які завітали до концертної зали Національної спілки композиторів України, композитор С. Пілютиков. Програма вечора отримала назву «Перехрестя». Виступав камерний ансамбль солістів «Рикошет» під орудою В. Рацюк, який 16 років тому створив С. Пілютиков. Виступи музикантів супроводжувалися етюдами у постановці О. Кебас, читанням поезій Ш. Бодлера французькою мовою, сценографічним оформленням, інтерактивним спілкуванням з аудиторією та привітаннями.

21 січня в Національному палаці мистецтв «Україна» відбувся концерт народної артистки України О. Білозір «Сповідь», присвячений 40-річчю її творчої діяльності.

ТЕАТР

У Національній опері України відбувся масштабний проект «Запрошені українські зірки світової опери», ініціатором якого виступив головний режисер Національної опери України А. Солов'яненко. Ідея проекту полягала в тому, щоб представити відомих вітчизняних виконавців, які співають на кращих сценах світу, не в традиційних гала-концертах, а в межах повноцінних оперних вистав. Учасниками проекту стали з. а. України та лауреат міжнародних конкурсів О. Цимбалюк (опера «Борис Годунов» М. Мусоргського), з. а. України та лауреат престижної світової оперної нагороди Гран-прі конкурсу ім. Марії Каллас О. Микитенко (опера «Євгеній Онєгін» П. Чайковського), зірковий дует: О. Микитенко та Є. Орлов (опера «Іоланта» П. Чайковського) та інші.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – «Ляльковий дім» за однойменною п'єсою Г. Ібсена; Національний академічний оперети – «Любовний монолог...» за мотивами п'єси Г. Маркеса «Любовна відповідь чоловікові, який сидить у кріслі» на музику А. П'яццолли; «Сузір'я» – «Бар'єр» за однойменною повістю П. Вежинова.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Національному академічному українському драматичному ім. М. Заньковецької у Львові – «Різдвяна ніч» за однойменною п'єсою М. Старицького; у Першому українському для дітей та юнацтва у Львові – «Empty Trash, або Спалюємо сміття» за однойменною п'єсою Т. Іващенко; у Рівненському обласному музично-драматичному – рок-опери Г. Татарченка і Ю. Рибчинського «Біла ворона».

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

22 січня в Центральному будинку художника відбулося відкриття VII Всеукраїнської виставки «Україна: від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників». Її експонати – майже 300 робіт митців з усіх регіонів України. Серед них – В. Забашта, О. Ворона, Г. Севрук, В. Прядка, В. Барінова-Кулеба, Ф. Гуменюк, студенти київської і харківської академій мистецтв. Чимало з творів було присвячено Революції Гідності й АТО. Вперше на виставці було представлено великий розділ плаката.

I Всеукраїнський пленер духовного живопису «Вікно у небо. Зарваниця–2016» проходив за участі 12 іконописців у с. Зарваниця Терехівського району Тернопільської області. Учасники пленеру створювали лики святих, які будуть безкоштовно передані у храми та для бійців АТО.

У Києві експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – живопису і графіки українських художників, присвячених Різдву та Новому року; у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» – полотен народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, члена Золотої гільдії Римської академії сучасного мистецтва І. Марчука «Генотип вольності»; у Національному музеї Тараса Шевченка – живопису та кераміки «Твої таланти, Україно», живопису А. Ярмолук «Кольорові сни»; у Будинку митрополита Національного заповідника «Софія Київська» – «Різдвяні зустрічі» (емалі Т. і С. Колечків, акварельний живопис Л. Колечко); у Національній парламентській бібліотеці України – декоративно-вжиткового мистецтва Т. Кеба «Різдвяні фантазії»; у Музеї гетьманства – акварелей заслуженого художника України А. Марчука до 60-річчя від дня народження, живопису Л. Лебедевої-Поліщук «Стук мого серця»; у «ЩербенкоАртЦентрі» – творів Б. Корн та В. Мельничука «Дім спогадів»; в арт-просторі «Sky Art Foundation» – робіт Ю. Ковалюка «Рівновага».

До 15-річчя Вікіпедії у Національному музеї історії України відкрито виставку робіт переможців фотоконкурсів «Вікі любить пам'ятки» та «Вікі любить Землю».

«Правдиві свідчення: від революції Гідності до сьогодні» – такою є назва мандрівної виставки робіт українських митців. На початку цього місяця експозиція зупинилася в Національному музеї історії України, де автор ідеї Н. Мусієнко представила ще і свою книжку «Мистецтво Майдану». В Україні виставку вже побачили у Фулбрайтівській галереї в Києві, а також у Вінниці, Кам'янці-Подільському Хмельницької області, Чернівцях, Івано-Франківську й Калуші.

У містах України експонувалися виставки: у Тернополі – фоторобіт В. Бурми «Замки та лицарі», творів М. Цоя «Аперцепція»; в Луцьку – живопису місцевих художників «Ковельська палітра»; в Івано-Франківську – робіт М. Дейнеги «Інтерпретація»; в Ужгороді – живопису і графіки П. Шолтеса до 70-річчя від дня народження; в Одесі – художніх фоторобіт С. Чеха «Венеціанський альбом»; у Полтаві – монументального сакрального живопису студентів іконописного відділення Полтавської місіонерської духовної семінарії УПЦ (м. Комсомольськ) «Краса Безмежного», витинанок Т. Ваценко «Квітуче древо України»; у Львові – іконопису до 20-річчя заснування кафедри сакрального мистецтва при факультеті образотворчого мистецтва та реставрації Львівської національної академії мистецтв.

Кількадесят робіт одеських митців було представлено у виставковому залі Херсонської обласної спілки художників на виставці «Одеські мистецькі традиції». Після візиту до сусіднього Миколаєва організатори експозиції з Одеси вирішили продовжити подорож півднем і завітати до Херсона. Презентація кращих зразків одеської художньої школи в сусідніх регіонах має на меті налагодити культурний діалог з колегами, показати творчість яскравих особистостей, які працюють у різних стилях.

26 січня у залі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти відкрилася фотовиставка «Південний альбом – 2016», присвячена 25-річчю Миколаївської обласної організації Національної спілки фотографістів України. На виставці було представлено понад 50 портретних фотографій.

КІНОМИСТЕЦТВО

Фестивалі

В Одесі відбувся I Міжнародний дитячий кінофестиваль «Next». Програма форуму складалася з міжнародного конкурсу та позаконкурсного показу національних фільмів. На фестивалі працювало 2 журі: професійне доросле, яке оцінювало фільми міжнародної конкурсної програми, і дитяче, яке окрім інозе-

мних картин дивилося ще й вітчизняні. Так, дитячі судді (а ними були діти різного віку – від 6 до 15 років) найкращим назвали мюзикл «Трубач» українського режисера А. Матешка.

У Дніпропетровському кіноцентрі «Правда-кіно» вже всьоме було відкрито фестиваль документального кіно «Міжнародна Кіноасамблея на Дніпрі». Відмінною рисою нинішнього свята стала участь в ньому не лише режисерів, а й організаторів фестивалів документальних і духовних фільмів в інших країнах. Таке представництво допомогло зібрати для глядачів найбільшу кількість нових і цікавих фільмів. Незмінною традицією «Кіноасамблеї» залишилося представлення прем'єр. Нинішній фестиваль був рекордний за кількістю фільмів, показаних вперше. З 25-ти стрічок, відібраних для показу, 11 були прем'єрами.

Кінопрокат

21 січня Національний центр Олександра Довженка за підтримки Державного агентства України з питань кіно випустив у національний кінопрокат четверту збірку українських короткометражних фільмів «Українська Нова Хвиля». Покази розпочалися в київських кінотеатрах «Жовтень» і «Ліра». З 22 січня вони відбувалися в Одесі, в з 29 січня – в Чернівцях.

23 та 24 січня в столичному кінотеатрі «Кінопанорама» у рамках програми «Short Weekend» представлено добірку кращих короткометражних стрічок, показаних в минулому році на Київському міжнародному кінофестивалі KISFF.

У широкому прокаті на 56 екранах кінотеатрів України демонструвалася українсько-грузинська стрічка Р. Ширмана «Тепер я буду любити тебе». Прокатником фільму, створеного за підтримки Державного агентства України з питань кіно, виступила компанія «В&Н», найбільший дистриб'ютор кіно в Україні.

У Києві відбулася презентація оновленого після капітального ремонту кінотеатру «Промінь», що входить до мережі муніципальних кінотеатрів КП «Київкінофільм». Підприємство повністю реорганізувало та модернізувало приміщення, встановило нове цифрове обладнання. Пріоритетними у програмі кінопоказу стануть стрічки для родинного перегляду. Для глядачів працюватимуть дві сучасні цифрові зали: «Театр» (формат 2D) та «Кіно» (формат 2D та 3D). Завдяки адаптованим світлу та звуку «Dolby Digital», зручним кріслам, а також уважному персоналу, глядачам буде забезпечено комфортний перегляд кінострічок.

МУЗЕЄЗНАВСТВО. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

До 18 лютого у Національному художньому музеї України експонуватимуться близько ста робіт українських художників-шістдесятників. Серед них – О. Ануфрієв, В. Барський, П. Бедзір, О. Волошинов, Г. Гавриленко, А. Горська, О. Дубовик, К. Звіринський, Є. Кремницька, В. Ламах. Загалом виставка «Мистецтво українських шістдесятників. Можливість музею» пропонує подивитись на художні практики 23 авторів із Києва, Харкова, Одеси, Львова та Ужгорода і вже вкотре відкрити публічну дискусію про необхідність створення Музею сучасного мистецтва. Виставці передувала публікація книги «Мистецтво українських шістдесятників», що 2015 року вийшла друком у видавництві «Основи» за підтримки Stedley Art Foundation. В упорядкуванні матеріалів взяли участь понад 70 експертів – мистецтвознавці, дослідники, колекціонери, художники та їхні рідні й близькі. Книга містить тексти про художників, аналіз тенденцій періоду 1960-х та їх історичних передумов, а також репродукції понад 300 творів, чимало з яких опубліковані вперше. У рамках виставки «Мистецтво українських шістдесятників. Можливість музею» відбувається демонстрація фільмів. Серію показів «Сім коротких зустрічей: Кінематографічне несвідоме 60-х» організовує Національний центр Олександра Довженка.

16 січня у Національному художньому музеї України було продовжено лекторій «Мистецтво ХХ століття». Тема лекції – «Український авангард. Повернення до форми: конструктивізм і неопримітивізм». А з 23 січня започатковано лекторій «З історії художніх колекцій України». Лекції проводять наукові співробітники закладу, фахівці з даних питань.

Спільним проектом Національного музею історії України та клубу реконструкції давньослов'янського військового побуту «Яр-Тур» стала виставка «Living history. Побут та вбрання Давньої Русі». На виставці експонувалися комплекти одягу, взуття, обладунки, зброя, прикраси і предмети давньоруського побуту, серед яких – унікальні експонати з фондів Національного музею історії України.

Періоду «хрущовської відлиги» було присвячено художню виставку «Великі сподівання. Мистецтво України кінця 50–60-х років» у виставкових залах «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська». Представлені в експозиції твори надано як музеями, так і приватними зібраннями.

Виставку «Українські традиції мальованої обкладинки періодичних видань» розгорнуто 20 січня у столичному Музеї книги та друкарства. Обкладинки, представлені на цій виставці, – це роботи знакових художників, таких як:

Г. Нарбут, В. Кричевський, О. Судомора, А. Петрицький, В. Єрмілов, П. Ковжун, О. Маренков, Ю. Михайлів та багато інших.

До ювілейних дат

145-й річниці українського вченого-сходознавця, етнографа, фольклориста, поліглотта, українського академіка, письменника і перекладача А. Кримського присвячувалася виставка в Національному музеї літератури України. На ній експонувалися рукописи, прижиттєві й посмертні видання його творів.

До 125-річчя від дня народження П. Тичини в Національному музеї літератури України 26–27 січня проходили Дні П. Тичини. Відвідувачам пропонували екскурсію «Павло Тичини – знакова постать розчахнутої доби». В ній йшлося про духовні та естетичні витoki поезії П. Тичини, його трагічну долю. А в літературно-меморіальному музеї-квартирі поета в Києві підготовлено програму, яка включала показ фільму від Національного центру імені О. Довженка, екскурсію «Павло Тичина-бібліофіл», літературний вечір «Талант, дарований небом» за участі І. Драча, Б. Олійника, М. Жулинського та інших.

У Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» до 105-ї річниці народження митця, етнографа і колекціонера, ім'я якого він носить, розгорнуто виставку «Іван Гончар: творчість». На ній представлено творчий доробок майстра 1950–1980-х років: велику скульптуру, дрібну пластику, реалістичний і декоративний живопис, етнографічні дослідження. Окрема сторінка доробку І. Гончара – історико-етнографічний мистецький альбом «Україна й українці». На виставці можна було побачити деякі аркуші альбому. Загалом майстер створив 18 томів «України й українців», нині видано чотири з них.

У Черкаському обласному художньому музеї відкрито виставку до 100-річчя від дня народження народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Д. Нарбута.

Виставка «На українському ґрунті», присвячена знаному художнику та педагогу М. Погрібняку (1885–1965), працювала в музеї «Літературне Придніпров'я» у Дніпропетровську. До 130-річчя від дня народження митця працівниками музею «Літературне Придніпров'я» видано каталог його книжкової графіки. Це – перша спроба бібліографічного опису українських книжкових та періодичних видань, художньо оформлених і проілюстрованих М. Погрібняком.

Початок відзначенню 145-річчя від дня народження Лесі Українки, яке виповниться в лютому, поклав Колодяжненський літературно-меморіальний музей поетеси, що у Волинській області, де 8 січня відбулося народознавче теа-

тралізоване дійство «Різдво у Косачів: На небі зірка ясна засіяла». В ньому взяли участь члени літературно-мистецького гуртка «Лесине джерельце», який працює при музеї.

4 січня фондову колекцію Шевченкіани Миколи Куделі у Волинському краєзнавчому музеї поповнило унікальне видання Шевченкового «Кобзаря», адресованого українським воїнам, які відстоюють незалежну Україну. Книжечка кишенькового формату видрукувана Інститутом літератури імені Т. Шевченка НАН України, Малою академією наук України, Всеукраїнською асоціацією музеїв за підтримки парафіян Церкви святого апостола Андрія Первозваного (Блумінгдейл, штат Іллінойс, США) у київському видавництві «Інформаційні системи» накладом 1000 прим. Упорядкував видання С. Гальченко. Видання «Кобзаря» розпочинається розділом афоризмів – крилатих висловів із поезії Шевченка.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

На початку року фонди спеціалізованих бібліотек для осіб із вадами зору поповнено шістьма виданнями, які вийшли в рамках бюджетної програми «Українська книга». Це – дві книги вибраних поезій незрячого поета В. Лящука «Запахла нехворощ і м'ята», збірки вибраних творів Т. Шевченка у 5-х частинах та М. Коцюбинського «Дорогою ціною», «Intermezzo», «Тіні забутих предків» у 3-х частинах, а також дві збірки українських народних казок дві збірки українських народних казок «Ріпка. Курочка Ряба» та «Рукавичка. Колосок».

Новий безкоштовний інтернет-центр відкрився у Херсонській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Б. Лавреньова. До послуг відвідувачів тут є 4 стаціонарні комп'ютери, 6 планшетів із підключенням до Інтернету і кваліфіковані інструктори. Все обладнання нове, частково придбане коштом обласного бюджету, а частково – за внесок спонсора (одного з українських банків).

У Волинській обласній бібліотеці для юнацтва почала роботу «Жива бібліотека». Тут читачі отримуватимуть необхідні знання від цікавих для них людей. У кожного з промовців – своя інформація, свій особистий досвід, якими він готовий поділитися з іншими. Учасником «живої бібліотеки» може стати кожен охочий, вона безкоштовна. Тему може замовити будь-хто з абонентів бібліотеки.

Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека імені Первозчителів слов'янських Кирила і Мефодія на базі відділу читальних залів розпочала новий проект «Відкриваємо Україну разом з відомими та успішними!».

Перше засідання за темою «Києво-Печерська лавра: світло духовності та культури» відбулося 21 січня.

Ініціативна група «Небайдужі бібліотекарі» навчала в Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка переселенців з Донбасу ліпленню з полімерної глини. Майстер-клас проводився у рамках проекту «Інформаційна допомога внутрішньо переміщеним особам – запорука соціальної адаптації», що реалізується за підтримки громадської організації «Чернігівське обласне відділення УБА».

Бібліотеками проведено заходи: до 145-річчя від дня народження відомого українського сходознавця, етнографа, перекладача кримськотатарського походження, одного з організаторів Академії наук України А. Кримського; до 125-річчя від дня народження українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча П. Тичини, до 75-річчя від народження українського письменника, перекладача, літературознавця Ю. Покальчука; *а також* до 240-річчя від дня народження німецького письменника, композитора і художника Е. Т. А. Гофмана; до 190-річчя від дня народження російського письменника М. Салтикова-Щедріна; до 140-річчя від дня народження американського письменника Дж. Лондона та ін.

ЛІТЕРАТУРА

Напередодні 2016 року у Національному музеї літератури України відбулась презентація найповнішого видання творів українського поета, літературознавця та перекладача М. Драй-Хмари. Книга вийшла у видавництві «Наукова думка» за підтримки Держкомтелерадіо у рамках бюджетної програми «Українська книга».

Український письменник Б. Жолдак за повість «Укри» отримав міжнародну літературну премію «Воїн світла», засновану Національною спілкою письменників України та Спілкою білоруських письменників до дня народження загиблого білоруського активіста Євромайдану М. Жизневського. Вручення премії відбулося 26 січня в Києві.

Лауреатами міжнародної Літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша, зокрема, стали: грузинський і український письменник Р. Чілачава (м. Київ) – за вибрані поезії та переклади у двох книгах «Світло самотньої зірки» і письменник М. Холодний (помертньо) з Козелецького району Чернігівської області за визначний внесок в українську літературу.

У Калинівському районі Вінниччини відбулося Всеукраїнське літературно-мистецьке свято сатири та гумору ім. С. Руданського. Не проводили його

лише торік через загострення воєнних дій на Донбасі. За доброю традицією свято розпочалося в селі Хомутинці, в якому народився поет-гуморист, а наступного дня перемістилося у місто Калинівку. Тут на центральній площі за незалежної України встановили пам'ятник С. Руданському (скульптор – донеччанин П. Антип). Тож на центральній площі територіальні громади району облаштували святкові світлиці, свої таланти і вміння демонстрували поети, колективи художньої самодіяльності, майстри народної творчості, аматори. А лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. С. Руданського цього року став поет-гуморист О. Бойко із села Пиків Калинівського району.

81-й річниці від дня народження українського поета В. Симоненка було присвячено літературно-мистецький вечір, що відбувся 12 січня в Черкаській обласній філармонії. Традиційно головною подією заходу стало вручення дипломів лауреатам Всеукраїнської літературної премії його імені за 2015 рік. Переможцем у номінації «За кращу поетичну збірку» названо О. Кучеренка з Києва за збірку «Абетка юності», а в номінації «За кращий художній твір» премію присуджено М. Шамраю із с. Пекарі Канівського району Черкащини за збірку поезій «Клятва грому». А на малій батьківщині В. Симоненка – в с. Біївці Лубенського району Харківської області – вшанування поета відбулося в приміщенні хати-музею, де місцеві поети прочитали Симоненківські й власні твори. Вечір пам'яті продовжився у Тарандинцівській школі, яка має ім'я поета і де упродовж 18 років діє його музей.

У Рівному відбулося вручення премій імені письменника, журналіста, громадського діяча І. Низового. Премію ім. І. Низового, життя якого обірвалося в 2011-му, заснувала його донька Леся. Її першими лауреатами стали А. Лимич-Войнарович (Рівне) за громадську роботу та редагування книги «Революція Гідності. Війна», Н. Кошель (Луганщина) за книгу «Три пелюстки веснодня», М. Брацило (Запоріжжя – Київ) за книгу «Шовкова держава», С. Костюк (Волинь) за книгу віршів «Траєкторія самоспалення».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

У Києві визначено переможців VII Всеукраїнського конкурсу молодих істориків «Врятувати від забуття». Захід організовано Міжнародним благодійним фондом національної пам'яті України, Комітетом Верховної Ради з питань науки і освіти та Інститутом історії НАНУ за активної підтримки Національної спілки письменників. Учасники – школярі, студенти, молоді вчителі – мали можливість висловити свій погляд на історію від початку ХХ століття через власну родинну розповідь. Метою конкурсу був збір, творча обробка та худож-

не оформлення сімейних документів, переказів і спогадів безпосередніх учасників та свідків подій минулого. На адресу комісії надійшло понад 400 анімаційних робіт з усіх регіонів України. Перше місце посів мультиплікаційний відеоролик Д. Олексин та Я. Базана, учнів кузнецовської студії образотворчого та декоративно-вжиткового мистецтва «Дивосвіт», під назвою «Нащадки козацького роду».

В Одесі, в Міській художній галереї Свято-Архангело-Михайлівського жіночого монастиря, відбулося відкриття виставки й нагородження переможців XX Міжнародного конкурсу дитячої творчості «Різдвяна зірка», який проводили Одеська обласна рада миру, департамент культури та туризму міської ради. В трьох номінаціях конкурсу – живописі, графіці, декоративно-вжитковому мистецтві – взяли участь більш, ніж 2 тис. дітей з України та з-за кордону віком від 6 до 16 років.

До Дніпропетровська на зимові канікули волонтери привезли дітей із зони АТО. 8 січня 20 школярам із Красногорівки та Авдіївки Донецької області було організовано новорічну виставу біля головної обласної ялинки з іграми, розвагами та екскурсією до «Будиночка Святого Миколая» – невеликого волонтерського пункту у новорічному містечку розваг, де небайдужі дніпропетровці збирали для них подарунки. У програмі тижневого перебування дітей із Донбасу у Дніпропетровську – перегляд новорічних вистав у театрах міста, відвідини художнього музею, майстер-класи, квести, спілкування з ровесниками.

У Чернігівській області проходила краєзнавчо-патріотична акція «Діти єдиної країни» за участю підлітків з Рубіжного, що на Луганщині. Тиждень 25 школярів знайомилися з визначними пам'ятками, розважалися, ходили в театри й кіно, на виставки і майстер-класи, спілкувалися з однолітками.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику – мистецьких творів засуджених до позбавлення волі «Різдвяні візерунки»; у Львові – робіт молодих людей з особливими потребами, які відвідують реабілітаційний центр «Джерело»; у Харкові – ляльок-мотанок майстринь з усієї області «Витоки»; у Тернополі – світлин тернопільського фотокореспондента, загиблого в АТО бійця В. Гурняка.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 03.03.2016. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам. 17. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12